

Kapitola 3

Příroda

Morava se skládá především z pahorkatiny, vrchoviny a ne příliš vysokých pohoří. S Čechami hraničí Českomoravskou vrchovinou. Do Českomoravské vrchoviny spadají také Žďárské vrchy. Na východní straně Českomoravské vrchoviny se rozkládá Dražanská vrchovina, jejíž součástí je i Moravský kras. Pomezí severní Moravy a jižního Slezska je tvořeno pohořím Hrubý Jeseník, kde se nachází i nejvyšší moravské vrcholy Praděd (1492 m n. m.) a Vysoká hole (1465 m n. m.). Když se vydáme od Hrubého Jeseníku na jihozápad, narazíme na hranici mezi Čechami a Kladskem, kde se nachází Králický Sněžník. Od Hrubého Jeseníku na jihovýchod pak leží pohoří Nízký Jeseník (spadají sem i Oderské vrchy). Střední a jižní Morava se rozléhá podél řek do několika nížinatých úvalů a bran. Tyto rozdělují již uvedená pohoří od pohoří východní Moravy. Jedná se o Moravskoslezské Beskydy Vsetínské vrchy, Javorníky, Bílé Karpaty a o něco západněji ležící Chřiby a Ždánický les. Dva úvaly, Hornomoravský a Dolnomoravský, se prostírají podél toku řeky Moravy, která od severu k jihu teče celým územím. Moravská brána na severu a Vyškovská brána na jihu ohraničují Hornomoravský úval. S Vyškovskou bránou na jižní straně sousedí Dyjsko-svratecký úval. U Mikulova se rozkládají Pavlovské vrchy.

Na soutoku řek Moravy a Dyje se na nejjižnějším výběžku u hranic se Slovenskem a Rakouskem (Dolními Rakousy) nachází nejnižší moravský bod ve výšce 148 metrů nad mořem. Převážná část Moravy je součástí povodí Dunaje, a tak její vody tečou do Černého moře. Některé vodní toky spadají do povodí řeky Odry, které ústí do Baltského moře. Morava je právě nejdelší moravskou řekou. Je dlouhá 354 kilometrů (z toho na území České republiky 270 km). Dalšími důležitými řekami jsou Odra a Ostravice, jež tečou také ve Slezsku, Dyje, které částečně teče v Rakousku (Dolních Rakousích), Jihlava, Bečva, Oslava, Svitava, Jevišovka nebo Svratka, která protéká i skrz Čechy.

Kultura

Součástí Moravy je kulturního hlediska hned několik národopisných regionů, které se do určité míry liší svým nářečím, lidovými zvyky, kroji atd. Nejčastěji se Morava dělí na Hanou Horácko, Lašsko, Slovácko a Valašsko.

Hospodářství

Hlavními ekonomickými moravskými metropolemi jsou Brno, Olomouc, Ostrava a Zlín. Všechna tato města jsou v současnosti města s vysokým počtem studentů vysokých škol a obsáhlou historií ve zpracovatelském průmyslu. Brno se v dřívějších dobách proslavilo především rozvinutým textilním průmyslem, podobně jako Ostrava, v jejím případě šlo o vysoce průmyslové město, v této době směřuje svůj zájem spíše k vědecké činnosti, výzkumu a vývoji. V ostravském okolí historicky intenzivně těžilo uhlí a to až do 90. let 20. století, z toho důvodu byla vybudována masivní aglomerace orientovaná také na zpracovatelský průmysl. Snahou Ostravy je přeorientovat se na jiná odvětví. Těžba ropy probíhá okolo Hodonína a Břeclavi, což jsou jihomoravská města. Zemědělství na Moravě je významné pro produkci vína. Přibližně 96 % vinic na území České republiky se nachází na Moravě.

Demografie

Nejstarší písemná zmínka o Moravanech je uvedena v Letopisech království Franků k roku 822.[28] Podstatná část moravského obyvatelstva mluvila dříve německy, velká část z nich byla po roce 1946 vyhoštěna. Mnozí se přou o to, jsou-li dnešní Moravané samostatným národem, nebo ne. Převážná část obyvatelstva na Moravě se hlásí k národnosti české. Na Moravě je značně více věřících než v Čechách.

Reference

- [1.] Statistický lexikon obcí v republice Československé II.: Země Moravskoslezská. Statistický lexikon obcí v zemi Moravskoslezské. Praha : Ministerstvo vnitra a St. úřad statistický, 1935
- [2.] ŘÍHA, Vojtěch. Kolik obyvatel má vlastně Morava?. Moravská obec [online]. Moravská národní obec, 20.12.2014 [cit. 6.11.2016]. Dostupné online.
- [3.] ŠRÁMEK, Rudolf, MAJTÁN, Milan, Lutterer, Ivan: Zeměpisná jména Československa, Mladá fronta (1982), Praha, str. 202.
- [4.] ČAPKA, František: Morava, edice Stručná historie států, Libri (2003), Praha, ISBN 80-7277-186-8, str. 132.
- [5.] KRZEMIENSKA, Barbora. Wann erfolgte der Anschluss Mährens an den böhmischen Staat?. Historica XIX. Roč. 1980, s. 195-243.
- [6.] ŽEMLIČKA, Josef, Čechy v době knížecí (1034–1198), Nakladatelství Lidové noviny, Praha (1997), ISBN 80-7106-196-4, str. 347.
- [7.] ŽEMLIČKA, Josef: Čechy v době knížecí (1034–1198), Nakladatelství Lidové noviny, Praha (1997), ISBN 80-7106-196-4, str. 348.
- [8.] ŽEMLIČKA, Josef: Čechy v době knížecí (1034–1198), Nakladatelství Lidové noviny, Praha (1997), ISBN 80-7106-196-4, str. 318.
- [9.] MEZNÍK, Jaroslav: Lucemburská Morava (1310–1423), Nakladatelství Lidové noviny, Praha (1999), ISBN 80-7106-363-0, str. 53,
- [10.] ČAPKA, František, Morava, edice Stručná historie států, Libri (2003), Praha, ISBN 80-7277-186-8, str. 120.
- [11.] MUSIL, František: Kladsko, edice Stručná historie států, Libri (2007), Praha, ISBN 978-80-7277-340-4, str. 157.
- [12.] Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2012 [online]. Český statistický úřad, 31.5.2012 [cit. 2012-06-04]. Dostupné online.
- [13.] Historie arcibiskupství | Arcidiecéze olomoucká
- [14.] Historie hradu — Špilberk, brněnský hrad, sídlo Muzea města Brna
- [15.] Přemístění zemského soudu s královským tribunálem a zemskými deskami do Brna
- [16.] Města – Olomouc
- [17.] Historie města Brna
- [18.] Historie – Brno
- [19.] hlavní město MORAVY-BRNO, Brno a okolí
- [20.] Historie města « Základní informace » Olomouc Tourism
- [21.] prof. František Mezihorák Vzkřísíme "Hlavní město Olomouc"?
- [22.] Zemřel cyklistický komentátor Robert Bakalář (†71): Na kole do nebe [online]. tema.novinky. Dostupné online. (česky)
- [23.] § 6 císařského patentu ze dne 30. prosince 1849, č. 18/1850 ř. z., Ústava zemská pro markrabství Moravské
- [24.] http://www.pokladymoravy.cz/?page_id=361
- [25.] <http://www.slovane.cz/view.php?cisloclanku=2011030003>
- [26.] <http://www.hlasmoravy.eu/2011/02/popis-veligradu.html>
- [27.] <http://boiohaemum.cz/view.php?cisloclanku=2010100001>

[28.] Letopisy království Franků k roku 822